

29^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΟΛΟΥ

Προσεγγίζοντας το Ολοκαύτωμα

Σχολική χρονιά 2020-2021

Προσεγγίζοντας το Ολοκαύτωμα

25 έως και 29 Ιανουαρίου 2021

- Έκθεση φωτογραφίας & βιβλίων
- Παρουσίαση του Ολοκαυτώματος με power point
- Ένα βιβλίο στην τάξη μας
- Φτιάχνουμε τα αστέρια της αγάπης και της ειρήνης
- Ζωγραφίζουμε...
- Φυτεύουμε κρόκους (πρόγραμμα Crocus-Εκπαιδευτικός Οργανισμός Ιρλανδίας για το Ολοκαύτωμα)
- Υπεύθυνος διδασκαλίας-δράσεων: Τσιμπλούλης Γεράσιμος, Δάσκαλος-Κοινωνικός Ανθρωπολόγος, Δ/ντής του Σχολείου
- Αρωγός ο Σύλλογος Διδασκόντων του Σχολείου
- Συνεργασία με το 18^ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου

Ιστοσελίδα Σχολείου: <https://blogs.sch.gr/29dimvol/>

Προσεγγίζοντας το Ολοκαύτωμα μέσα από την Τέχνη
Περιγραφή & συναισθήματα

Μνημεία-γλυπτά για το Ολοκαύτωμα

Τα παπούτσια του Δούναβη

Τα παιδιά του Λίντιτσε

Το μνημείο για το Ολοκαύτωμα στον Βόλο

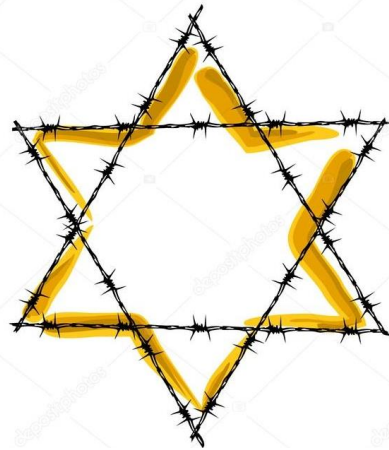
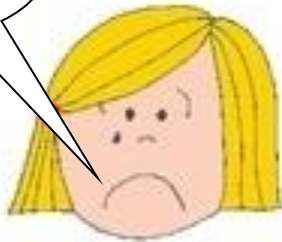
θλίψη

φόβος

λύπη

πόνος

βία

Η 27η Ιανουαρίου έχει χαρακτηριστεί ως Διεθνής Ημέρα Μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος. Η συγκεκριμένη ημερομηνία επιλέχθηκε επειδή στις 27.1.1945 τα σοβιετικά στρατεύματα απελευθέρωσαν το μεγαλύτερο στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Άουσβιτς- Μπίρκεναου στην Πολωνία.

Εκατομμύρια αθώοι Εβραίοι αλλά και μέλη άλλων μειονοτήτων, θανατώθηκαν με τον πιο βάρβαρο τρόπο.

Οι ναζί Γερμανοί σκότωσαν τους Εβραίους όχι γιατί έκαναν κάτι εναντίον τους, αλλά απλώς και μόνο γιατί ήταν Εβραίοι. Γιατί ήταν διαφορετικοί.

Το 1933, ο εβραϊκός πληθυσμός της Ευρώπης αριθμούσε πάνω από εννέα εκατομμύρια. Μέχρι το 1945, οι Γερμανοί και οι συνεργάτες τους είχαν πλέον δολοφονήσει τα δύο τρίτα των Εβραίων της Ευρώπης. Ανάμεσα στα θύματα του ναζιστικού ρατσισμού ήταν και 200.000 Ρομά (Τσιγγάνοι). Επίσης 200.000 άτομα κυρίως γερμανικής καταγωγής με νοητικές και φυσικές αναπηρίες, που ζούσαν σε άσυλα, θανατώθηκαν με το «Πρόγραμμα Ευθανασία».

Η Ισραηλιτική Κοινότητα Βόλου

Από τον Β' αιώνα π.Χ. Εβραίοι ζούσαν στην αρχαία Δημητριάδα. Τον Α' αιώνα π.Χ. εμφανίζεται η παρουσία των Εβραίων στον Αλμυρό. Επιτύμβιες εβραϊκές επιγραφές της περιόδου 325-641 μ.Χ. στις Φθιώτιδες Θήβαις (Ν. Αγχίαλος) μαρτυρούν την ύπαρξη οργανωμένης εβραϊκής παροικίας με Συναγωγή.

Την περίοδο της τουρκοκρατίας ιστορικοί και περιηγητές περιγράφουν τη ζωή των Εβραίων, γύρω από το τουρκικό κάστρο.

Το 1881, όταν ο Βόλος απελευθερώθηκε από την τουρκοκρατία, η Εβραϊκή Κοινότητα ήταν συγκροτημένη. Τα μέλη της συμμετείχαν ενεργά στην κοινωνική, εμπορική και οικονομική ζωή της πόλης.

Σήμερα η Κοινότητα, παρά το μικρό ανθρώπινο δυναμικό της, συνεχίζει την ιστορική διαδρομή της με ζωντάνια και δραστηριότητα.

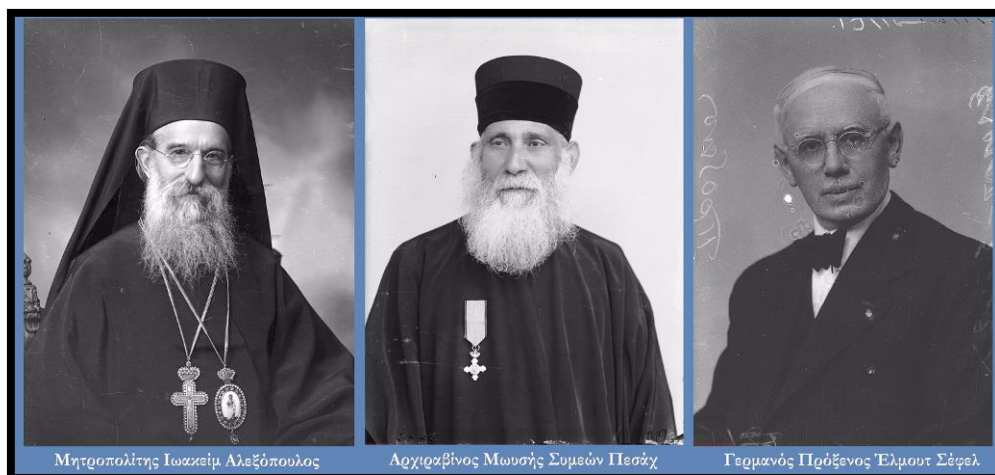
Κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου πολέμησαν στο μέτωπο 71 Εβραίοι του Βόλου. Σκοτώθηκε στο πεδίο της μάχης ένας, ενώ άλλοι δύο έμειναν ανάπηροι. Τον Απρίλιο του 1941 με τη συνθηκολόγηση της Ελλάδας, η πόλη πέρασε στα χέρια των Ιταλών. Οι Εβραίοι δεν αντιμετώπισαν άμεσο κίνδυνο.

Η κατάσταση άλλαξε δραματικά τον Σεπτέμβριο του 1943, όταν ο Βόλος βρέθηκε υπό την κατοχή των Γερμανών. Τα πρώτα αντιεβραϊκά μέτρα των Γερμανών εκδηλώθηκαν τον

Οκτώβριο του 1943. Στις 25 Μαρτίου του 1944 συνελήφθησαν και στάλθηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Εξοντώθηκαν 155 Εβραίοι.

Χάρης στις προσπάθειες του αρχιεραβίνου Πεσσάχ, του μητροπολίτη Ιωακείμ, του ΕΑΜ και του Γερμανού Πρόξενου Σέφελ φυγαδεύτηκαν αρκετοί Εβραίοι στο Πήλιο και σώθηκαν από το Ολοκαύτωμα.

Γενοκτονία - Ολοκαύτωμα

Η γενοκτονία είναι ο μερικός ή ολικός αφανισμός μιας φυλετικής, εθνικής ή θρησκευτικής ομάδας. Το Ολοκαύτωμα ήταν μια πρωτοφανής γενοκτονία με στόχο να αφανίσει τους Εβραίους της Ευρώπης και όλα τα ίχνη της ιστορίας, της μνήμης και του πολιτισμού τους.

Ένα αποτρόπαιο έγκλημα εναντίον εκατομμυρίων αθώων, που εξοντώθηκαν όχι για κάτι που έκαναν, αλλά γι' αυτό που ήταν, για τη φυλετική τους ταυτότητα. Μια γενοκτονία εκτελεσμένη με τη μεγαλύτερη ψυχρότητα και συστηματικότητα. «Μια οντολογική σφαγή», όπως την ονόμασε ο Τζορτζ Στάινερ, «πέρα από τη γλώσσα και έξω από τον ορθό λόγο».

Το Ολοκαύτωμα μας αφορά όλους, όχι μόνο τον εβραϊκό λαό. Θέτει σε συνεχή δοκιμασία την ηθική μας συνείδηση. Και μας θυμίζει ότι κανείς δεν είναι προφυλαγμένος απέναντι στη βαρβαρότητα. Ότι η ουδετερότητα απέναντι στο κακό ισοδυναμεί με συναίνεση. Και ότι χρειάζεται καλλιέργεια της ιστορικής μνήμης, θωράκιση απέναντι στη ρητορική του μίσους και διαρκής επαγρύπνηση για τη διαφύλαξη της δημοκρατίας και την αξία του ανθρώπου, το πιο ισχυρό ανάχωμά μας στην επέλαση του κακού.

Κατερίνα Σακελλαροπούλου, Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας

Η προσωπική μαρτυρία της συγγραφέως Νίνα Ναχμία

Η ιστορία της Σάρας

που τη λένε Νίνα...

«Θυμάμαι ότι πηγαίναμε στα τρένα περιμένοντας συγγενείς και γνωστούς να επιστρέψουν. Πολλοί δεν επέστρεψαν ποτέ»

Γεννήθηκα στην Πλάκα το 1940. Μεγάλωσα στο Ψυρρή. Η περιοχή σήμερα είναι in. Τότε ήταν μια φτωχή συνοικία. Οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν Μικρασιάτες πρόσφυγες. Ο παππούς μου επίσης. Ήμουν μωρό παιδί όταν οι Γερμανοί μπήκαν στην Αθήνα.

Τα χριστιανόπουλα της γειτονιάς μου είχαν ν' αντιμετωπίσουν την πείνα. Εγώ είχα επί πλέον τον τρόπο και μια αόρατη

ενοχή που η αθώα μου ηλικία δεν μου επέτρεπε να ταξινομήσω. Θυμάμαι μπότες και σκυλιά. Για πολλά χρόνια μετά, όταν έβλεπα σκυλί πάθαινα σοκ και έτρεχα μακριά. Θυμάμαι το ξύλο που έτρωγα από τους γονείς μου, για να μη πω το όνομά μου. Κυκλοφορούσαν δωσίλογοι και ρωτούσαν τα παιδιά πώς τα λένε, για να εντοπίσουν τα Εβραϊόπουλα.

Το όνομά μου είναι Σάρα. Νίνα έγινα όταν ήμουν τριών χρόνων. Οι γονείς μου άλλαξαν τα ονόματά τους. Ο πατέρας μου από Βίκτωρ έγινε Γιώργος. Ο μητέρα μου από Βικτώρια, Μαρία. Και το επώνυμό μας από Ναχμία σε Ντάβο. Χάρη στον Έβερετ, πολλοί Εβραίοι κατάφεραν να πάρουν ψεύτικες ταυτότητες τότε. Αυτό έσωσε ζωές. Και τις δικές μας.

Θυμάμαι τα μπλόκα. Τις μετακινήσεις με τη μητέρα μου. Από κρυφώνα σε κρυφώνα. Ο πατέρας μου κρύφτηκε στα Βίλια. Για πολύ καιρό δεν είχαμε κανένα νέο του. Τον είδα μόνο όταν τελείωσε ο πόλεμος. Θυμάμαι την ημέρα της απελευθέρωσης. Το πλήθος. Ήμουν στους ώμους του πατέρα μου.

Ακόμα και σήμερα κοιμάμαι με ανοιχτό το φως. Βλέπω εφιάλτες. Ότι έρχονται οι Γερμανοί, με παίρνουν και με στέλνουν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Τα χειρότερα ήρθαν μετά.

Τότε, γύρισε ο πρώτος όμηρος. Λέων Μπατίς λεγόταν, φίλος της μάνας μου. Ήταν ο πρώτος που αφηγήθηκε τι είχε συμβεί στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Ήταν τόσο φοβερά αυτά που περιέγραψε, που νόμιζαν ότι από τις κακουχίες και την πείνα είχε χάσει τα λογικά του. Θυμάμαι ότι πολλά από τα παιδάκια με τα οποία έπαιζα είχαν εξαφανιστεί. Θυμάμαι ότι πηγαίναμε στα τρένα περιμένοντας συγγενείς και γνωστούς να επιστρέψουν. Κάποιοι επέστρεψαν. Οι περισσότεροι δεν επέστρεψαν ποτέ. Ένα διαρκές πένθος πλάκωσε τη ζωή μας. Μας τύλιξε σαν αόρατος πέπλος. Υπήρχε κάτι σαν συνωμοσία σιωπής ανάμεσά μας τα πρώτα χρόνια. Ένα φοβερό μούδιασμα. Σαν να φοβόμασταν να σηκώσουμε τον πέπλο και να αντικρύσουμε τον απέραντο τρόπο. Ούτε οι όμηροι δεν μιλούσαν. Ήταν ανίκανοι να αφηγηθούν το ανείπωτο. Πολλοί από αυτούς έφυγαν από την Ελλάδα, πήγαν στις ΗΠΑ, στη Γαλλία, στην Παλαιστίνη. Πέρασε μια δεκαετία για να συζητήσουμε τι είχε συμβεί.

Δεν ξανάπαιξα ποτέ.

Δεκαπέντε χιλιάδες ελληνικές παιδικές ψυχές έγιναν στάχτη στους φούρνους του Νταχάου, του Άουσβιτς, του Μπιργκενάου. Εγώ και ελάχιστα παιδιά, που ξεφύγαμε από τη φωτιά του μίσους, μεγαλώσαμε με το πένθος γύρω και μέσα μας.

Δεν έπαιξα ποτέ πια με παιχνίδια.

Έγινα ένα σοβαρό παιδί, πρόωρα ενήλικη, με την παρακαταθήκη του τρόμου και την γνώση του άδικου που τα μετέδωσα και στα δικά μου παιδιά. Ακόμα και σήμερα κοιμάμαι με ανοιχτό το φως. Βλέπω ακόμα εφιάλτες. Ότι έρχονται οι Γερμανοί, με παίρνουν και με στέλνουν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Τα γερμανικά έγιναν μια μισητή γλώσσα για μένα. Πολύ αργότερα κατάφερα να κάνω φιλίες με Γερμανίδες και το θεωρώ κατόρθωμα. Δεν πρόκειται όμως να συγχωρέσω ποτέ. Μέχρι τότε, η λέξη «ολοκαύτωμα» τόνιζε την υπέρτατη θυσία στο όνομα κάποιου ιδανικού. Στην περίπτωση του ολοκαυτώματος των Εβραίων, όπου άνθρωποι υποβίβασαν συνανθρώπους τους σε «έντομα», η ζωή τους δεν προσφέρθηκε για κανένα σκοπό ή ιδανικό. Η θυσία τους δεν είχε καν ως αποτέλεσμα ν' αλλάξει την κοινωνία των ανθρώπων. Να τους κάνει καλύτερους...»

Να απαντήσεις στις ερωτήσεις

- Ποια τα συναισθήματά σου μετά την ανάγνωση της παραπάνω μαρτυρίας;

.....
.....

- Οι γονείς της Σάρας γιατί άλλαξαν τα ονόματά τους;

.....
.....

- Τι ήταν οι ψεύτικες ταυτότητες;

.....
.....

- Ποιοι βοήθησαν στη διάσωση των Εβραίων του Βόλου;

.....
.....

- Γιατί φυτεύσαμε κρόκους στο Σχολείο μας;

.....
.....
.....

Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ»

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - - Φ - - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

Ο εβραϊός ιερέας με άρθρο

Οι Ισραηλίτες αγαπημένος του Θεού .....

Οδηγεί στην εξόντωση ανθρώπων με άρθρο

Εβραϊκό καπέλο, συμβολίζει πως ο άνθρωπος
βρίσκεται κάτω από τη σκεπή του Θεού

Το ημερολόγιό της αναφέρεται στους διωγμούς
των Εβραίων

Επτάφωτη ..... φωτίζει (ακέφαλη), λέγεται
Μενορά

Και αυτοί θύματα στο Ολοκαύτωμα

Το αντίθετο του μισώ (αντίστροφα)

Μεγάλος Προφήτης των Ιουδαίων

Το ..... του Δαβίδ, εβραϊκό σύμβολο

«Δε μισώ, αλλά δεν ξεχνώ...»

Μαθίλδη Μιζάν-Λευή

Το Ολοκαύτωμα δεν αφορά μόνο τα έξι εκατομμύρια Εβραίους που δολοφονήθηκαν. Πρόκειται επίσης για την απώλεια των μελλοντικών γενεών που δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν ομαλά τον κύκλο της ζωής, στερώντας έτσι και εμάς από τη σχέση μας μαζί τους. Με αυτή την έννοια, χάθηκαν δικοί μας άνθρωποι.

Με θέμα το Ολοκαύτωμα κάνε μια ζωγραφιά ή γράψε ένα ποίημα

Προτάσεις για το σπίτι

Μπορείτε να διαβάσετε τα βιβλία:

- Το ημερολόγιο της Άννας Φράνκ
- Έρικα, Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
- Αστεράκι μου, της Ζωής Γεροστάθη, Εκδόσεις iWrite

Μπορείτε να δείτε με την οικογένειά σας την ταινία: «Η ζωή είναι ωραία, σκηνοθεσία: Ρομπέρτο Μπενύνι, 1997»

Ένα βιβλίο στην τάξη

Πώς να μιλήσεις στα παιδιά για το ολοκαύτωμα. Πώς να βάλεις στην παιδική ψυχή τόσο τρόμο και παραλογισμό; Δεν μπορεί, θα υπάρχει τρόπος σκέφτηκα και ένα κουτί γεμάτο χάρτινα αστερία ήρθε να με βγάλει από την δύσκολη θέση.

Ένα κουτί γεμάτο χάρτινα παιδικά αστεράκια και ένα ριγέ φόρεμα γίνονται η αιτία για να βγάλει απ' την ψυχή της η προγιαγιά της μικρής Ρεβέκκας τον τρόμο και τον παραλογισμό που έζησε στα χρόνια της κατοχής. Τα αγαπημένα χάρτινα αστεράκια που με τόση χαρά μάζευε σαν έπαθλο η φίλη της εγγονής της, κάθε φορά που την επαινούσαν, της έφεραν στη μνήμη εικόνες που είχαν κρυφτεί στα βάθη του μυαλού της και μεταμορφώθηκαν σε λέξεις. Λέξεις που γνώρισαν στις δύο φίλες ένα κομμάτι της ιστορίας που όλοι θέλουμε να μην επαναληφθεί ποτέ.

(Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Ένα βιβλίο στην τάξη μας...

Να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις
με ολοκληρωμένες προτάσεις.

Πώς αποκαλούσε την Ουρανία η γιαγιά της;

.....

Η Ουρανία τι είχε μαζέψει μέσα σε ένα κουτί;

.....

Ποια ήταν η Ρεβέκκα;

.....

Ξέρεις, ποια ονομάζουμε προγιαγιά; .....

Τι έκανε η προγιαγιά της Ρεβέκκας σαν είδε ένα αστεράκι κολλημένο στο φόρεμα της Ουρανίας;

.....

.....

Τι θύμιζε στη μεγάλη γιαγιά το αστεράκι της Ουρανίας;

.....

.....

**Διαλέγεις και συμπληρώνεις με την κατάλληλη λέξη
(αστέρι, Ευρώπη, πόλεμος, φόβος, Γη, Εβραίοι, εκατομμύρια)**

Πριν χρόνια ένας μεγάλος

..... ξέσπασε στην

.....

Πείνα, ..., καταστροφές παντού.

Οι κατακτητές πίστευαν πως οι

..... δεν έχουν καμιά θέση

πάνω στη ..... Πως ήταν βρόμικοι, άχρηστοι και πρέπει να χαθούν. Έτσι

έβαλαν σε εφαρμογή το σχέδιό τους, που αφάνισε ..... Εβραίους.

Το ..... ήταν ένας τρόπος για να τους ξεχωρίζουν.

Η ακροστιχίδα ΑΣΤΕΡΙ

Α -----

Σ -----

Τ -----

Ε -----

Ρ -----

Ι -----

Τα βλέπω τη νύχτα στον ουρανό.

Το Άουσβιτς ήταν ..... συγκέντρωσης.

Με αυτό οι κατακτητές μετέφεραν την προγιαγιά της Ρεβέκκας σε στρατόπεδο.

Στον πόλεμο χάθηκαν έξι εκατομμύρια .....

Η φίλη της Ουρανίας ήταν η .....

Η χώρα που οι κάτοικοί της είναι Εβραίοι.

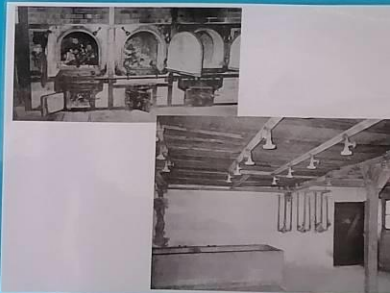
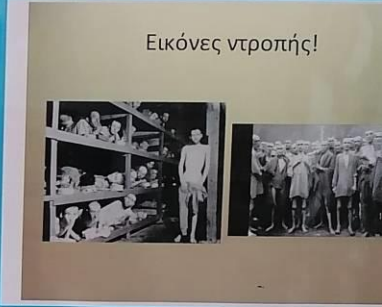
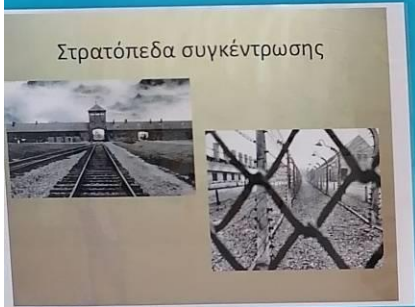
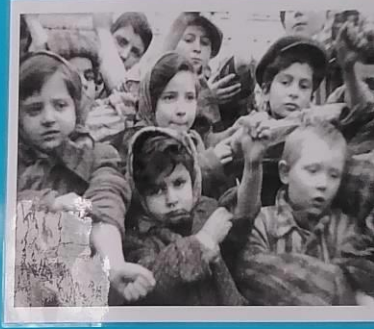
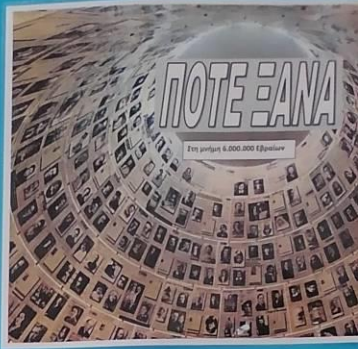
Κάνε μια μικρή ζωγραφιά που να έχει σχέση με την ιστορία που άκουσες...

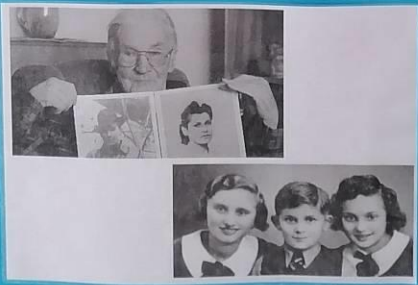

18^ο & 29^ο ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ
ΒΟΛΟΥ
Διδάσκουμε το Ολοκαύτωμα
Υλοποιούμε το πρόγραμμα Crocus
Σχολική χρονιά 2020-2021

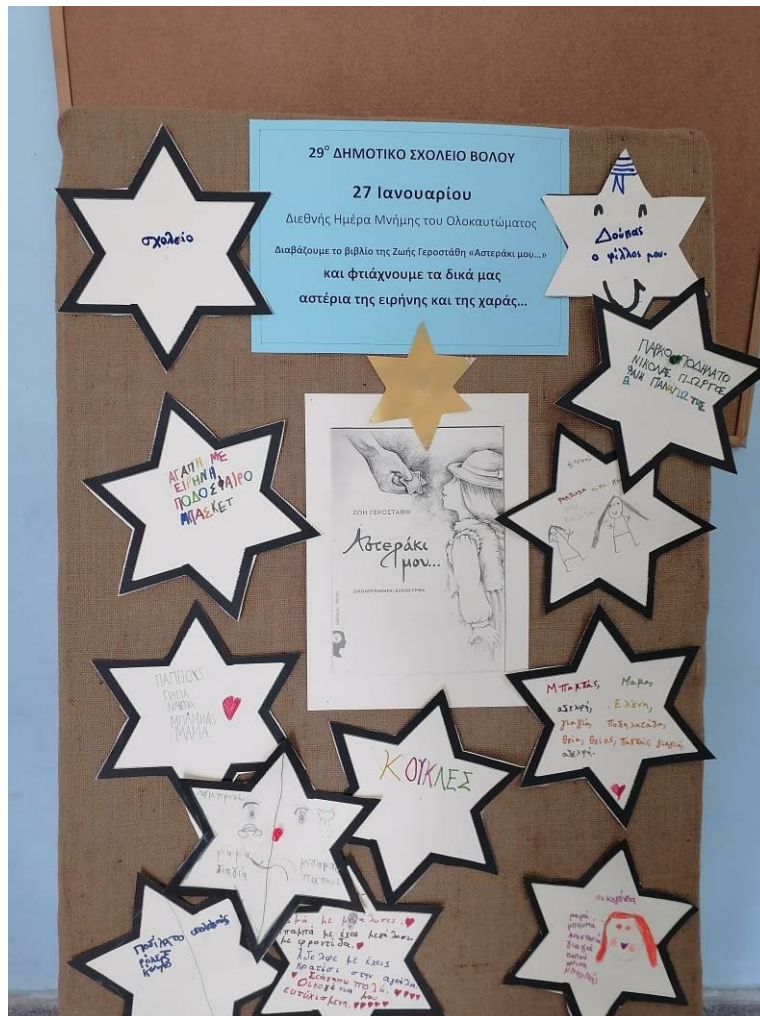

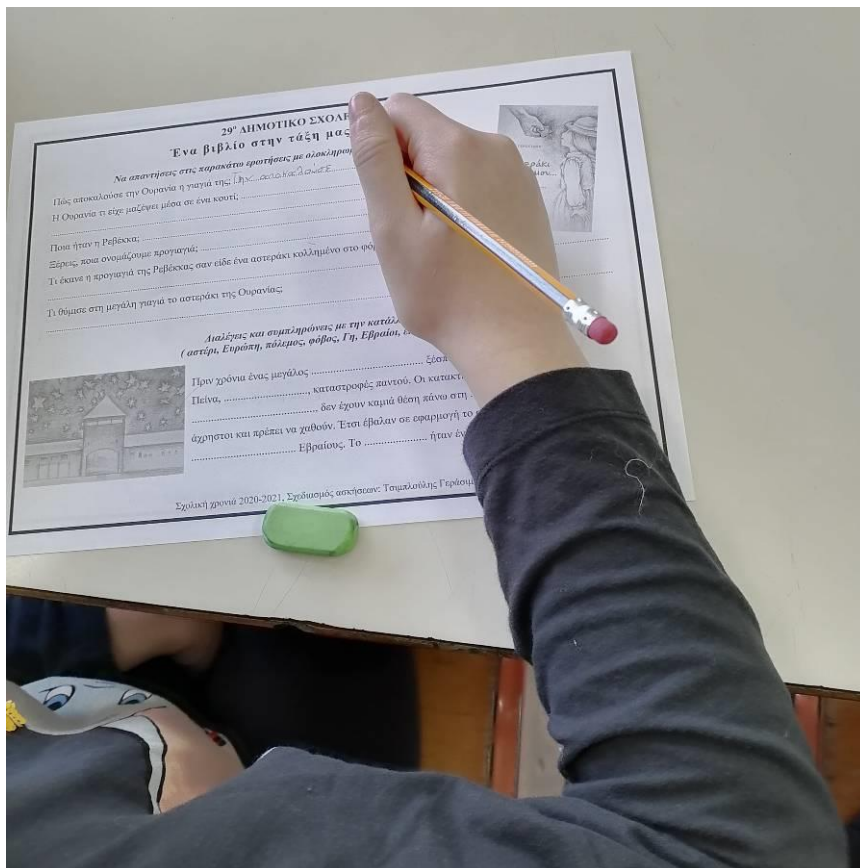
Οι ναζί Γερμανοί σκότωσαν τους Εβραίους
όχι γιατί έκαναν κάτι εναντίον τους,
αλλά απλώς και μόνο γιατί
ήταν Εβραίοι.

Για να ενισχύσουμε τις αναμνήσεις μας
χρειάζεται να σκεφτόμαστε &
να πράττουμε.

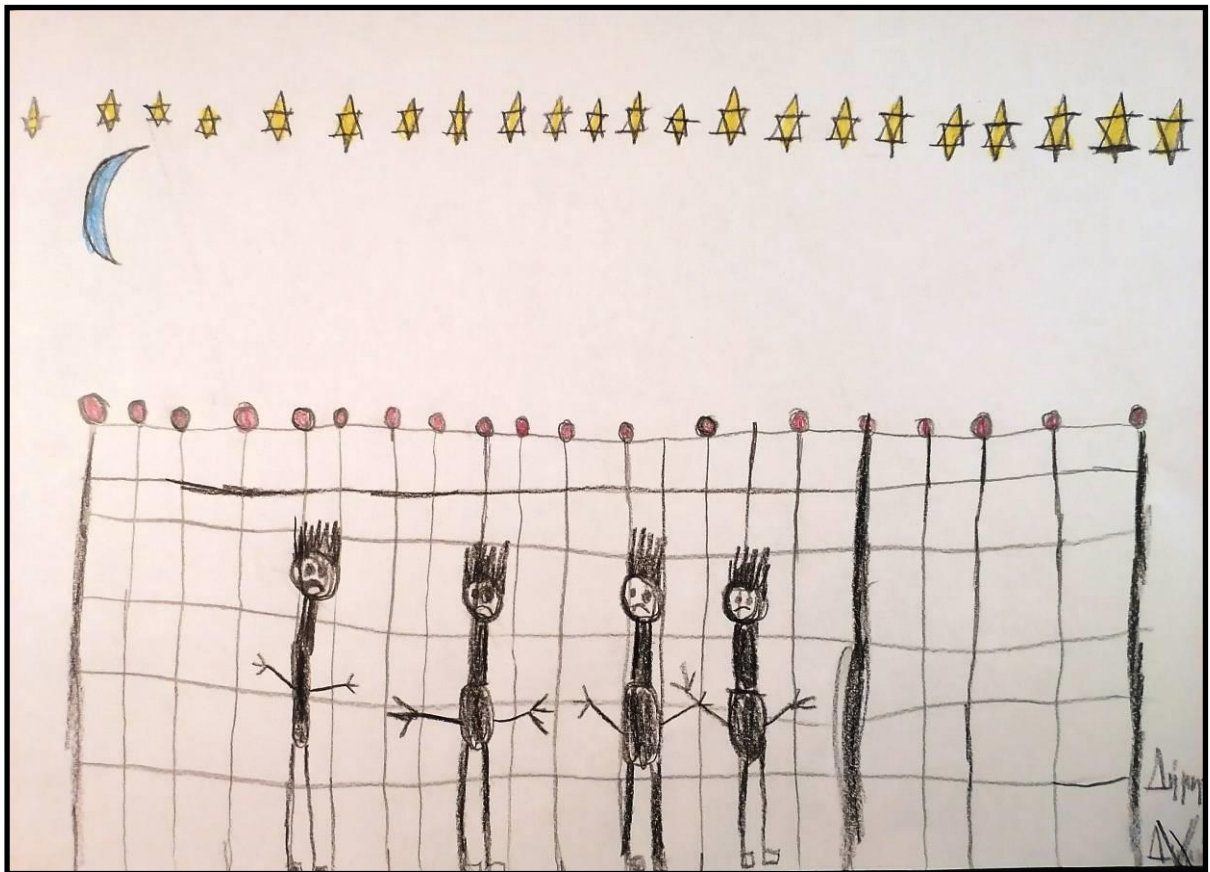
Όταν σκεφτόμαστε σχετικά
με το τι έχουμε διαβάσει ή μάθει
αυτά γίνονται μέρος της μνήμης.

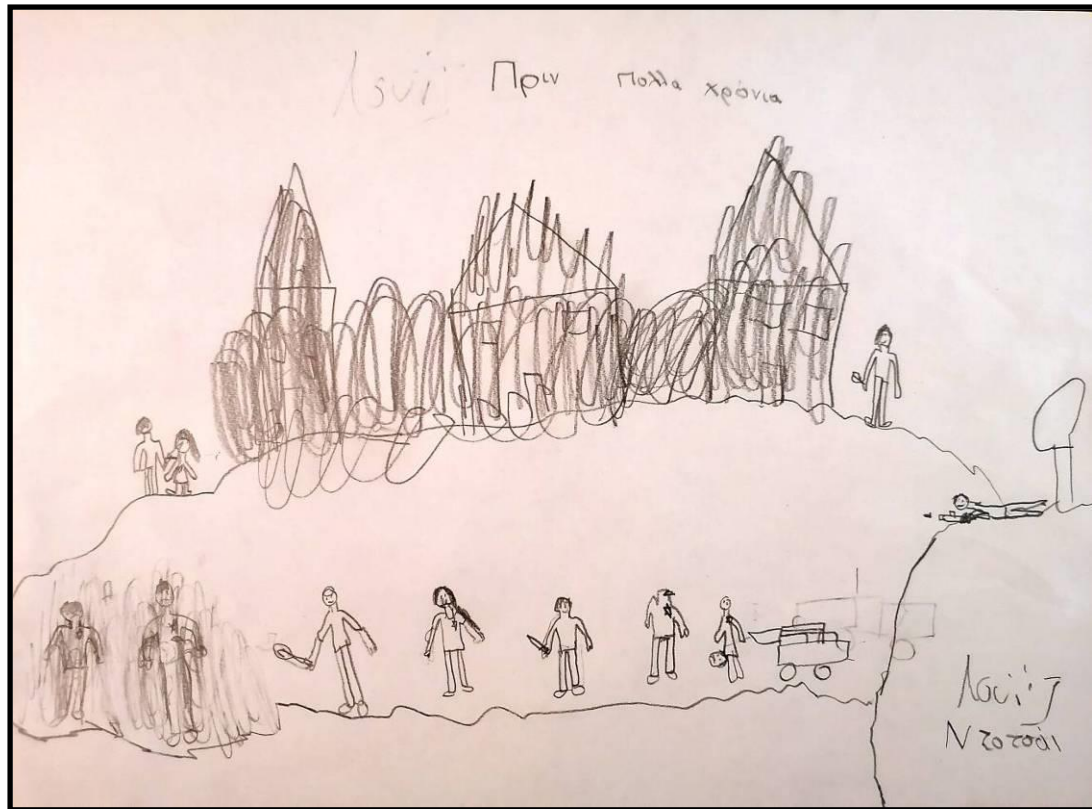

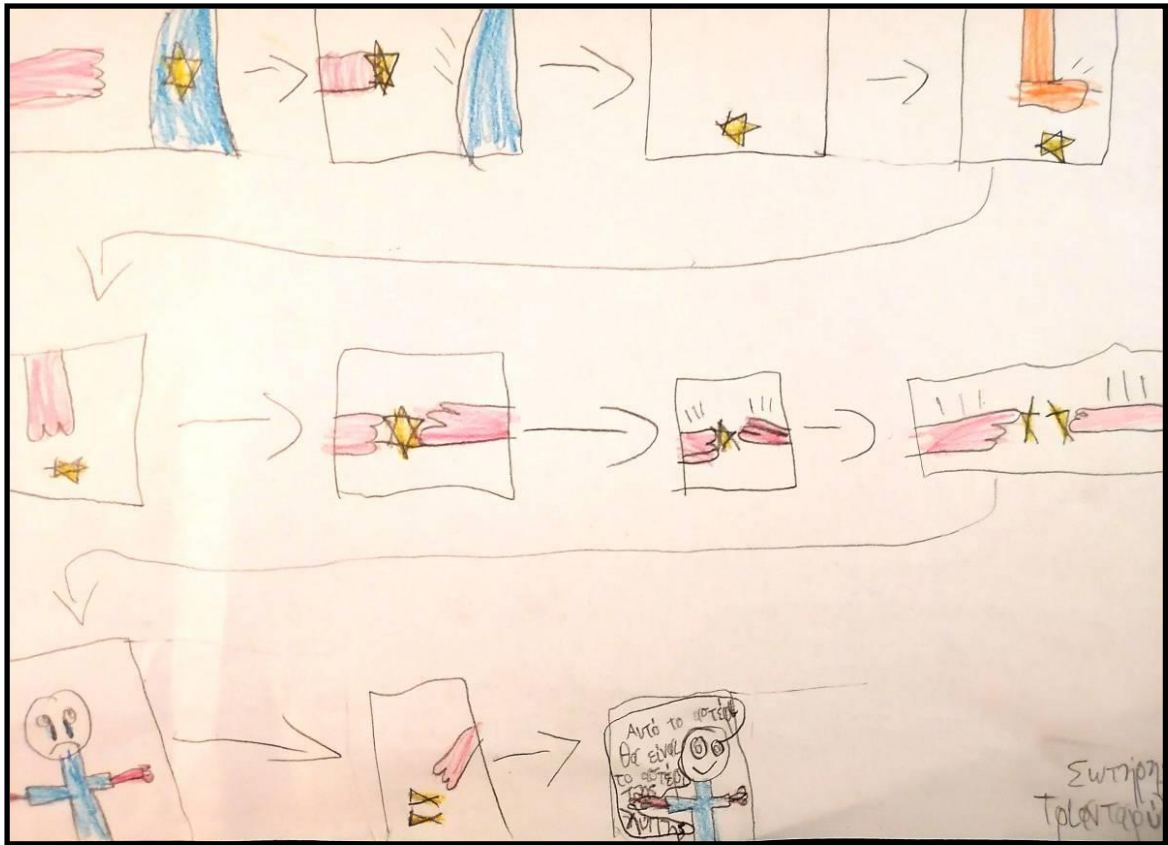

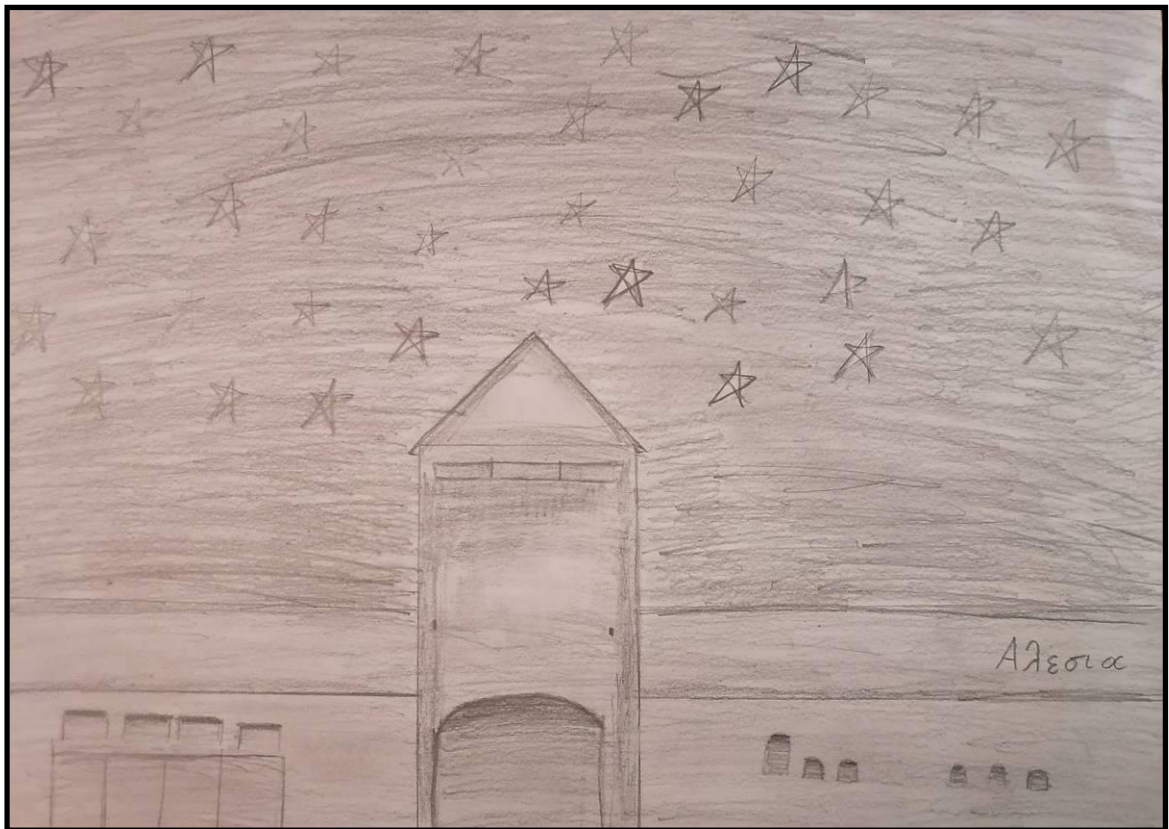

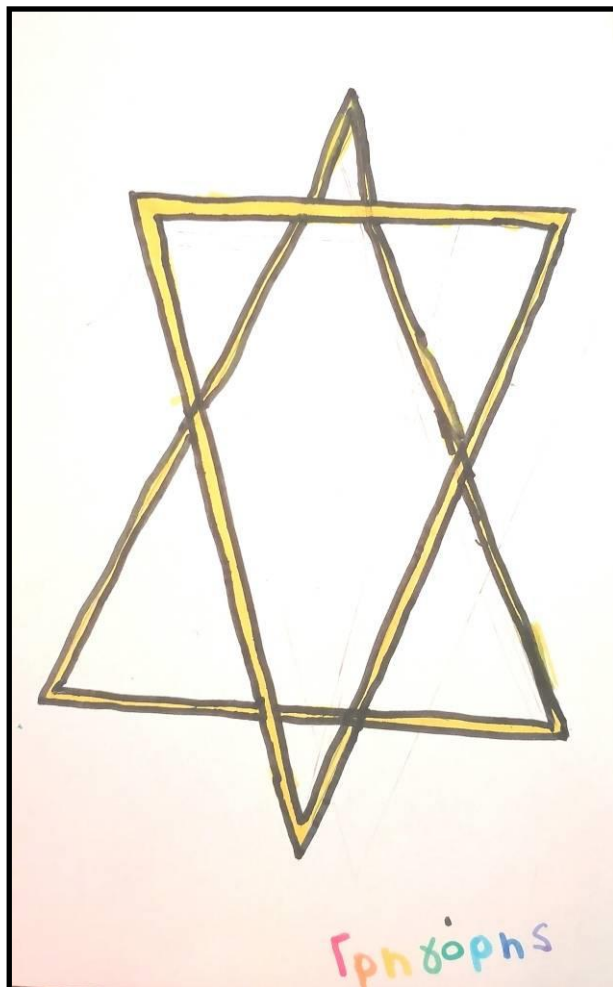

29^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΟΛΟΥ

Σύλλογος Διδασκόντων

- Τομπλούλης Γεράσιμος Διευθυντής
- Καραγκιόζης Αστέριος Αναπλ. Διευθυντής/δάσκαλος της Β' τάξης
- Καραγεώργου Νεκταρία Εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής
- Καρατζιοβάλη Γεωργία Δασκάλα της Γ' τάξης
- Κελεπούρης Γεώργιος Δάσκαλος-υπεύθυνος Ολοήμερου
- Κούκου Παρασκευή Εκπαιδευτικός Μουσικής
- Λίνου Βασιλική Εκπαιδευτικός Πληροφορικής
- Ξανθοπούλου Παρασκευή Εκπαιδευτικός Γερμανικής Γλώσσας
- Σκρέτα Μαρία Δασκάλα της ΣΤ' τάξης
- Τσουβάκα Κωνσταντία Δασκάλα της Ε' τάξης
- Φραγκογεώργη Γαρυφαλλιά Εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας
- Χασιώτου Παναγιώτα Δασκάλα της Δ' τάξης
- Χολέβα Αλεξάνδρα Δασκάλα της Α' τάξης